

ВІДГУК
офіційного опонента
доктора економічних наук, професора Ліпич Любові Григорівни
на дисертацію Ковалишина Святослава Васильовича
на тему «Організаційно-економічне забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації»
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

I. Актуальність обраної теми дослідження та її зв'язок із науковими програмами, планами і темами

Глобалізаційні процеси суттєво трансформують умови функціонування транспортно-логістичних компаній, підвищуючи їхню роль у формуванні ефективних міжнародних та міжрегіональних потоків товарів, послуг і ресурсів. Розвиток світової економіки, лібералізація торгівлі, поглиблення міжнародної кооперації та зростання мобільності вантажних потоків зумовлюють необхідність удосконалення підходів до організації та економічного забезпечення логістичної діяльності.

В умовах глобальної конкуренції транспортно-логістичні компанії змушені функціонувати в середовищі підвищеної невизначеності, швидких змін ринкової кон'юнктури, посилення вимог з боку клієнтів та міжнародних стандартів якості логістичних послуг. Це актуалізує потребу у формуванні ефективних організаційних структур управління, впровадженні сучасних економічних механізмів розвитку, оптимізації витрат і підвищенні рівня координації між учасниками логістичних ланцюгів. З огляду на вказане вище, обрана тема дисертаційної роботи Ковалишина С. В. є актуальною та своєчасною.

Важливо відзначити, що дисертаційна робота виконувалась відповідно до комплексних науково-дослідних тем ЗВО «Львівський університет бізнесу та права»: «Шляхи забезпечення інноваційної діяльності, ефективності управління та економічної безпеки підприємств» (НДР 0121U112288); «Соціально-економічні основи розвитку національної економіки та підприємництва» (НДР 0121U112289) відповідно до Постанови Президії НАН України № 8 від 10.01.2024 р. «Про основні наукові напрями та найважливіші проблеми фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних, суспільних і гуманітарних наук НАН України на 2024-2028 роки» (п. 3.1.35 – Моделювання та прогнозування розвитку соціально-економічних, демографічних і екологічних процесів).

Відтак, обґрунтовані дисертантом теоретико-методичні засади та розроблені практичні рекомендації щодо організаційно-економічного забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації мають істотне значення для розвитку базових положень економічної науки.

II. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційній роботі

Грунтовне вивчення змісту і тексту дисертації Ковалишина С. В. на тему «Організаційно-економічне забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації», автореферату та наукових публікацій дисертанта дозволяє підтвердити, що основні наукові положення та методичні розробки, висновки і практичні рекомендації є логічними, послідовними, мають ясне трактування і не суперечать усталеним науковим підходам. Основні положення, авторські підходи, висновки та рекомендації, які змістовно розкриті в дисертації автора є належним чином обґрунтовані та достовірні. Вони засновані на сучасних теоретичних і методичних підходах щодо посилення розвитку та удосконалення системи управління транспортно-логістичними компаніями на інноваційних засадах та застосування адекватних реальним процесам наукових методів. Теоретичні і методичні положення роботи та прикладні аспекти, запропоновані

автором до використання у практиці транспортно-логістичних компаній, базуються на фундаментальних положеннях теорій мікроекономіки, систем і управління, маркетингу, інноваційного розвитку, концепції сталого розвитку, а також законодавчих і нормативних актах. Досягнення поставленої мети та вирішення основних науково-прикладних завдань виконано.

Слід визнати й коректне формулювання дисертантом наукових і практичних завдань дисертаційної роботи; цілісність, логічність та завершеність наукового дослідження, зв'язок емпіричної частини дисертації з теоретичними результатами та методичними, пропонованими автором, впровадження, представлених у дисертації розробок в практичну діяльність транспортно-логістичних компаній, що характеризує ґрунтовність доробку автора. Висновки дисертаційної роботи є теоретично обґрунтованими, аргументованими і послідовно доведені до високого рівня деталізації, придатного для запровадження як у практику господарювання і управління підприємствами, так і в навчальний процес. Вищезазначене дає підставу стверджувати, що дисертація є логічним, самостійним і завершеним економічним дослідженням, що містить достатню для розкриття теми кількість економіко-статистичного матеріалу, постановку завдань, оригінальність методичних підходів до їхнього вирішення, обґрунтованість висновків і рекомендацій. Достовірність науково-прикладних результатів Ковалишина С. В. підтверджена необхідним обсягом теоретичних і прикладних досліджень, повною відповідністю поставлених і вирішених у роботі завдань сформульованої мети, використанням сучасного інструментарію економічних досліджень і результатами впровадження.

Поряд із цим, достовірність авторських розробок і напрацювань підтверджено:

- використанням: а) широкого обсягу матеріалів офіційних статистичних даних; б) глибоким та критичним аналізом фундаментальних наукових праць зарубіжних і вітчизняних вчених у сфері логістики, конкуренції, стратегічного управління розвитком підприємств, сталого розвитку; в) фактичної статистичної звітності вітчизняних транспортних і логістичних підприємств; г) широкого діапазону зовнішніх джерел інформації, нормативних і законодавчих актів;

- результатами впровадження обґрунтованих дисертантом пропозицій і рекомендацій у практику транспортно-логістичних компаній, що підтверджено відповідними довідками.

Ознайомлення зі змістом трьох розділів дисертації Ковалишина С.В., довідками про впровадження, науковими публікаціями та авторефератом дає підставу підтвердити: основні наукові положення, методичні розробки, рекомендації та висновки дисертації мають достатньо високий рівень елементів наукової новизни і відображають особистий вагомий внесок автора в економічну науку.

III. Зміст та завершеність дослідження

Дисертаційна робота Ковалишина С. В. є завершеним науковим дослідженням, виконаним на належному рівні, основні положення є достовірними, а елементи наукової новизни обґрунтовані й доведені до рівня практичного застосування. Структура роботи – логічна і гармонійна. Дисертація складається із анотації, вступу, трьох розділів із узагальненими висновками до них, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету й завдання, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, висвітлено наукову новизну та практичне значення наукових результатів, наведені відомості щодо їх апробації.

У першому розділі «Теоретико-методичні засади розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації» окреслено сутнісні характеристики функціонування транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації, досліджено особливості управління ресурсним забезпеченням компаній на ринку логістичних послуг, обґрунтовано методичні підходи щодо забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації.

У другому розділі «Аналіз тенденцій розвитку підприємств транспортно-логістичного сектора в Україні» проаналізовано динаміку функціонування транспортно-логістичних компаній та особливості логістичних процесів у період

війни РФ з Україною, досліджено особливості впливу діяльності транспортно-логістичних компаній на соціально-економічний розвиток, обґрунтовано особливості функціонування транспортно-логістичних компаній у розрізі регіонів.

У третьому розділі «Удосконалення організаційно-економічного забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації» проаналізовано фінансово-економічні результати функціонування транспортно-логістичних компаній, модельовано оптимізацію логістичних процесів підприємств, розроблено механізм забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації.

Підсумовуючи вищезазначене, підтверджую, що дисертація Ковалишина С. В. на тему «Організаційно-економічне забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації» є завершеною роботою, де логічно і змістовно висвітлено проблеми та запропоновано шляхи і напрями їх вирішення (відповідно до задекларованих завдань).

IV. Найсуттєвіші наукові результати, одержані особисто дисертантом, що характеризуються новизною

Загальна науково-прикладна проблематика щодо наукового обґрунтування теоретико-методичних засад та розробки практичних рекомендацій щодо організаційно-економічного забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації – вирішена дисертантом шляхом логічного та поступового розв’язання низки наукових, пошукових, методичних і прикладних завдань. У процесі вирішення поставленої у роботі мети дисертантом отримані результати, що мають вагомі елементи наукової новизни, які можна вважати суттєвим науковим внеском в розвиток теорії і практики економіки, логістики, конкурентоспроможності та управління підприємствами. Зокрема, до найбільш значимих здобутків автора за темою дисертаційної роботи слід віднести наступні елементи наукової новизни:

Вперше запропоновано оптимізаційну модель, що забезпечує багатовимірний підхід до управління транспортно-логістичними компаніями, охоплюючи стратегічні (мінімізацію сукупних витрат та підвищення продуктивності системи), а також тактичні аспекти (вибір оптимальних маршрутів, часових графіків і завантаженості ресурсів) на основі поєднання економічних, організаційних та технологічних факторів в єдиному інтегрованому середовищі прийняття управлінських рішень (п. 3.2 дисертації).

Удосконалено концептуальну послідовність реалізації методичного підходу щодо дослідження розвитку транспортно-логістичних компаній, яка передбачає: системне оцінювання фінансово-економічного й ринкового стану транспортно-логістичних компаній; формування їх типології за допомогою кластерного аналізу; оцінювання впливу логістики на соціально-економічний розвиток регіонів через регресійне моделювання; побудову сценаріїв адаптації до глобалізаційних викликів з урахуванням інституційного середовища (п. 1.3 дисертації);

Запропоновано механізм забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації, що полягає у формуванні інтегрованої багаторівневої системи управління, спрямованої на забезпечення адаптивності підприємств до викликів глобального середовища; на відміну від існуючих, цей механізм не лише відображає організаційно-економічні та управлінські аспекти функціонування галузі, але й враховує інноваційно-технологічний, інфраструктурний та соціальний потенціал, що підсилює стійкість і конкурентоспроможність підприємств у довгостроковій перспективі (п. 3.3 дисертації);

Обґрунтовано інтеграцію інноваційно-технологічного та кадрово-компетентнісного блоків у межах єдиної моделі управління розвитком транспортно-логістичних компаній, що дозволяє сформувати цифрово-орієнтований механізм їх розвитку (п. 3.3 дисертації);

Запропоновано методичні підходи до управління інституційно-нормативним забезпеченням транспортно-логістичної діяльності шляхом включення елементів гармонізації національних стандартів із міжнародними вимогами та цифровими

регуляторними інструментами (електронні документи, цифрові митні процедури, “розумна логістика”) (пп. 3.3 дисертації);

Обґрунтовано засади формування інфраструктурно-технологічного елементу механізму забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній за рахунок поєднання фізичних транспортних активів (терміналів, вузлів) із цифровими платформами управління потоками даних, що забезпечує підвищення ефективності логістичних процесів у глобальних ланцюгах постачання (пп. 3.3 дисертації);

Розроблено методичні підходи щодо забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній з урахуванням трансформаційних впливів глобалізації, що визначають нові вимоги до ефективності, гнучкості та інноваційності логістичних систем (пп. 1.3 дисертації).

Вказані наукові результати дослідження за змістом, сутністю та кваліфікаційним рівнем відповідають нормативним вимогам, що передбачені для дисертацій, поданих на захист на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

V. Науково-прикладна значущість результатів дослідження

Обґрунтовані в дисертації теоретико-методичні підходи, положення та висновки збагачують практику науковим інструментарієм формування засад щодо організаційно-економічного забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації.

Опрацьовані та запропоновані у дисертації методичні підходи, отримані результати, прикладний інструментарій та рекомендації характеризуються прикладною цінністю. Поряд із вказаним, практична цінність роботи полягає у застосуванні науково-прикладного доробку та результатів дослідження на рівні окремих суб'єктів господарювання (наявні довідки), зокрема у діяльність: «ART-Pack» Sp. z o. o. (довідка № 41 від 12.03.2025 р.), ТОВ «ТК СКІФИ» (довідка № 63

від 08.05.2025 р.), ТОВ «КВР-ТРАНС» (довідка № 54 від 18.06.2025 р.), ТОВ «ЗакарпатЄвроТранс» (довідка № 49 від 08.08.2025 р.).

Основні положення дисертації використовуються у науковій роботі Науково-дослідного інституту ЗВО “Львівський університет бізнесу та права” при дослідженні проблем розвитку підприємств в умовах євроінтеграції (довідка № 81 від 26 серпня 2025 р.). Деякі науково-практичні положення дисертаційної роботи використовуються у навчальному процесі ЗВО «Львівський університет бізнесу та права» при викладанні дисциплін: «Економічний аналіз», «Бізнес планування», «Маркетинг» (акт № 19 від 29.09.2025 р.).

Усе вищезазначене дає підстави опоненту для загальної позитивної оцінки наукового доробку і здобутків Ковалишина В.С. за темою дисертації. У тому числі і щодо змістовності та вагомості винесених на захист елементів наукової новизни дисертації; достатності методичної, теоретичної та науково-прикладної сутності здобутків і ґрунтовності їх дослідно-експериментальної перевірки на адекватність для досягнення мети та розв’язання поставлених у дослідженні завдань.

VI. Повнота викладу в опублікованих працях наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Можна визнати наступне: основні методичні положення, наукові розробки і результати дослідження доповідалися й апробовано на науково-практичних конференціях, у тому числі й міжнародних. Поряд із цим, слід звернути увагу на змістовність і детальність наукових здобутків автора, які представлено у публікаціях, у тому числі за кордоном. Характер видань і зміст опублікованих автором за темою дисертації наукових праць відповідають вимогам МОН України, пропонованим для повноти висвітлення отриманих результатів за дисертаційною роботою на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Наукові розробки та ідеї щодо використання представлених у роботі теоретико-концептуальних і методичних засад та

інструментарію, загальні наукові принципи і практичні результати апробовано та впроваджено у практику. Результати дисертації Кавалишина С. В. оприлюднені нею до захисту.

Здобувач має 11 наукових праць, у тому числі 1 – в іноземному науковому періодичному виданні, 7 – у фахових виданнях України та 3 – у збірниках тез доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

VII. Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертація Ковалишина С. В. за структурою, обсягом, оформленням, елементами наукової новизни та змістовним наповненням відповідає вимогам пунктів 9, 11, 12, 13 та 14 Постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів» (зі змінами та доповненнями), які висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Основні результати, які деталізовано у змісті науково-прикладного дослідження та авторські висновки є конкретними, достатньо аргументованими і становлять предмет для захисту. За складом вирішених завдань – дисертація відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Авторські пропозиції та рекомендації, методичні засади розв’язання проблематики, концептуальні, методичні розробки і наукові положення науково-прикладного дослідження – деталізовано дисертантом і доведено до рівня практичної придатності та можливості впровадження у практику транспортно-логістичних компаній.

Дисертація Ковалишина С. В. на тему «Організаційно-економічне забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації» є самостійним завершеним науковим дослідженням, у якому немає академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації.

Відтак, визначені дисертантом предмет і об'єкт дослідження, а у їхній відповідності – перелік поставлених та вирішених наукових, пошукових і прикладних завдань, а також винесена на захист наукова новизна дисертації, запропоновані на розгляд наукової спільноти загальні висновки та пропозиції, обсяг друкованих праць та їхня кількість – відповідають вимогам МОН України до дисертацій, представлених на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

VIII. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертаційної роботи

Відзначаючи актуальність обраної дисертантом теми, наукову новизну результатів дисертаційної роботи, їх достовірність та повноту викладу в опублікованих наукових працях, слід вказати і на наявність в дисертації Ковалишина С. В. окремих дискусійних положень та недоліків. Суть основних з них полягає в наступному:

1. На сторінках 71–73 дисертаційної роботи представлено теоретико-методичні основи дослідження стратегічних пріоритетів і механізмів забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній. Однак, доцільно було також обґрунтувати передумови вибору запропонованих у послідовності методів щодо визначення і розрахунків відповідних показників для системного аналізу діяльності транспортно-логістичних підприємств та їх взаємозв'язку із соціально-економічним розвитком.

2. У п. 2.2 дисертації (на сторінках 113–140) автор провів розрахунки впливу діяльності транспортно-логістичних компаній на соціально-економічний розвиток. Проте, ці важливі результати не знайшли свого належного продовження у рекомендаційній частині дослідження.

3. У контексті дослідження інноваційно-інвестиційних засад функціонування транспортно-логістичних компаній, автор не приділяє в дисертаційній роботі достатньо уваги інвестиціям у техніко-технологічні процеси їх розвитку, що в умовах глобалізації є особливо актуальним (п. 2.1, 2.2).

4. Варто було навести більш детальну характеристику аналізованих у дослідженні транспортно-логістичних компаній, зокрема в контексті формування висновку, наскільки вони репрезентують усю сукупність підприємств сфери транспорту та логістики в Україні (п. 3.1).

5. У п. 3.2 дисертації здобувач подає економіко-математичну оптимізаційну модель, призначену для багатфункціональних транспортно-логістичних компаній ... Однак, здобувачу доречно було б здійснити відповідні розрахунки із застосуванням цієї моделі на конкретних прикладах діяльності підприємств.

Висловлені зауваження та рекомендації істотно не знижують теоретико-методичної цінності і практичного значення авторських розробок та, відповідно, не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи.

IX. Загальна оцінка дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Ковалишина С. В. на тему «Організаційно-економічне забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації» є самостійним завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему, яке характеризується високим рівнем новизни одержаних результатів і висновків, має теоретичне, методичне та практичне значення для розвитку економіки та управління підприємствами.

Аналіз змісту дисертації, автореферату та опублікованих робіт дозволяє зробити висновок проте, що визначені дисертантом завдання дослідження осмислені, ретельно опрацьовані і вирішені на високому теоретико-методичному рівні, а сформульована мета нею досягнута.

Сукупність одержаних результатів забезпечує розв'язання важливого наукового завдання обґрунтування теоретико-методичних засад та розробки

практичних рекомендацій щодо організаційно-економічного забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації.

Дисертаційна робота відповідає вимогам пунктів 9, 11, 12, 13 та 14 Постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів» (зі змінами та доповненнями) та паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), а її автор – Ковалишин Святослав Васильович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

**Доктор економічних наук, професор,
Луцький національний технічний університет,
професор кафедри підприємництва,
торгівлі та логістики**

Л. Г. Ліпич

